

Ἐν συγκινήσει καρδίας ἔλαβον τὰ ἱερὰ λείψανα καὶ δακρύων νύχαρίστησα τῷ εὐγενεῖ βιβλιοπώλῃ. . .

Ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀγίας Φωτεινῆς, ἐν τῷ ὑποδειχθέντι τόπῳ, εἶδον σύνθητες μνημεῖον, ἴσον τῷ ἐδάφει, ὑπὸ τριῶν καλυπτόμενον τετραγώνων πλακῶν, αἵτινες φέρουσιν ἀνὰ ἓνα κρίκον. Μετὰ τὸν ποιητὴν ἐτάφησαν πολλοὶ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ!!

Ἀποχαιρετίσας τὸν Ἀθανάσιον Ζαχαρίου, γευματίσας δὲ παρὰ τῇ ξενισάσῃ με εὐγενεῖ οἰκογενεῖα, περιῆλθον ἱκανὰ μέρη τῆς Σμύρνης, νύχαρίστησα καὶ τοῖς νέοις ἐκείνοις φίλοις μου καὶ περὶ τὴν 3 ὥραν μ. μ. ἐπέβην τοῦ εἰς Κωνσταντινουπόλιν ἀποπλέοντος αὐστριακοῦ ἀτμοπλοίου. . .

Ὁ ἀνάπλους ὑπῆρξεν αἴσιος, εἶδομεν πάλιν ὅσα ἐν τοῖς ἐμπροσθεν περιεγράψασαν, τῇ 19 Ἰουνίου, ἡμέρα δευτέρα, ἐνεστερνίσθη ποθητὸς ποθητοὺς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει οἰκείους, μετ' ἀπουσίαν μιᾶς καὶ τριάκοντα ἡμερῶν.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΕΔΜΟΝΔΟΥ ΑΒΟΥ ΠΑΡΙΣΙΝΩΝ ΓΑΜΩΝ

Ο ΘΕΙΟΣ ΚΑΙ Ο ΑΝΕΨΙΟΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ ΜΕΤΑΓΛΩΤΤΙΣΘΕΝ ΕΚ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ

ὑπὸ

A. I. ΣΟΡΔΙΝΑ

Συνέχεια, ἴδε προηγούμενον φύλλον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Θεωρῶ ἐπάναχες νὰ διηγηθῶ τὰ προηγούμενα τοῦ Φραγκίσκου καὶ τοῦ θείου του. Ὁ Φραγκίσκος ἦτο μόνος υἱὸς παιγνιοπώλου ἐν τῇ στοᾷ τοῦ Σωμόν, Θωμᾶ καλουμένου. Τὸ τῶν παιγνίων ἐμπόριον εἶναι λίαν ἐπικερδές, καθότι ἐφ' ὅλων σχεδὸν τῶν εἰδῶν τὸ κέρδος εἶναι οὐκ ὀλιγώτερον τῶν ἑκατὸν τοῖς ἑκατόν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του, ὁ Φραγκίσκος ἀπῆλθε τῆς ἐντίμου ἀνέσεως, οὕτω καλουμένης ὑποθέτω διότι μᾶς ἀπαλλάττει μὲν τῆς ἀνάγκης χαμερπῶν πράξεων, ἴσως δὲ καὶ διότι μᾶς ἐπιτρέπει νὰ πράττωμεν χάριτας πρὸς τοὺς φίλους. Εἶχε δὲ εἰσόδημα τριάκοντα χιλιάδων φράγκων.

Ἄλλ' ὥς εἶπον ἤδη, νομίζω, ἦτο ἀπλούστατος τὸ ἦθος. Κατ' ἐμφυτον κλίσιν προετίμα πᾶν τὸ μὴ διαπρέπον καὶ ἀναλόγως ἐξέλεγε τὰς χειρίδας του, τὰ ἐσωκάρδιά του καὶ τοὺς ἐπενδύτας του, ἐκ τῆς τάξεως ἐκείνης τῶν ἡσύχων χρωμάτων, ἧτις περιστρέφεται μεταξὺ τοῦ μέλανος καὶ τοῦ φαιοῦ. Καθ' ὅσον αὐτὸς ἐνεθυμεῖτο οὐδ' ἐν τῇ νηπιότητι αὐτοῦ ὠρέχθη πτερωτῶν πύλων, καὶ αἱ ταινίαι, ἃς ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἐπιποθεῖμεν, οὐδέποτε ἐτάραξαν τὸν ὕπνον του. Δὲν ἐφόρει δίοπτρον λόγῳ μὲν διότι εἶχε καλὴν ὄρασιν, οὔτε περόνην εἰς τὸν λαίμοδέτην του διότι δῆθεν δὲν ἐχρειάζετο αὐτῆς· ἀλλὰ πράγ-

ματι διότι ἐφοβεῖτο μὴ γίνηται περίβλεπτος. Αὐτὴ ἡ χροιά τῶν ὑποδημάτων του τὸν ἐξέπληττε, καὶ βεβαίως θὰ εὐρίσκετο ἐν μεγάλῃ ἀμηχανίᾳ, ἂν ἡ τύχη τὸν κατεδίκαζε νὰ φέρῃ ἐπὶ δημόν τι ὄνομα. Ἄν δὲ ἐν ἐπιλόγῳ ὁ ἀνάδοχός του τὸν ὠνόμαζεν Ἀμερικὸν ἢ Γερνάνδον, δὲν ἤθελε βεβαίως ποτέ θέσει τὴν ὑπογραφὴν του. Ἄλλ' εὐτυχῶς τό τε ὄνομα καὶ ἐπώνυμον αὐτοῦ ἦσαν ταπεινὰ ὥς ἐὰν αὐτὸς τὰ ἐξέλεγεν.

Ἡ δειλία αὐτοῦ τὸν ἀπέτρεψε τοῦ ν' ἀσπασθῇ στάδιόν τι, καὶ ἅμα λαβὼν τὸ ἀπολυτήριόν του προσῆλθεν εἰς τὴν μεγάλην ἐκείνην θύραν, τὴν πανταχοῦ ἄγουσαν καὶ ἐκεῖ ἐμεινεν ἐν ἐκστάσει ἀτενίζων πρὸς τὰς ἐπτά ἢ ὀκτὼ ὁδοὺς, αἵτινες τῷ ἀνοίγοντο, καὶ ἡ μὲν νομικὴ τῷ ἐφαίνετο λίαν παραχώδης, ἡ ἱατρικὴ λίαν σπουδαστική, τὸ δὲ διδασκαλικὸν εἰς ἄκρον σοβαρόν, τὸ ἐμπόριον πολύπλοκον, ἡ δὲ κυβερνητικὴ ὑπαλληλία λίαν ὑποτελής. Ὅσον διὰ τὸ στρατιωτικὸν στάδιον, οὐδὲ κἂν κατὰ νοῦν τῷ ἐπῆλθεν, ὅχι διότι ἐφοβεῖτο τὸν ἐχθρόν, ἀλλὰ διότι ἔτρεμεν ἐνώπιον τῆς ιδέας τῆς στολῆς. Ἐνέμεινε λοιπὸν εἰς τὸ πρῶτον αὐτοῦ ἐπιτήδευμα, οὐχὶ ὥς ἀπλούστερον, ἀλλὰ καθὼ μᾶλλον ἀφανές, ἔζη δηλαδὴ ἐκ τῶν εἰσοδημάτων του.

Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἐκέρδησεν αὐτὸς τὰ χρήματά του, τὰ ἐδάνειζε προθύμως καὶ εἰς ἀνταμοιβὴν τῆς τόσον σπανίου ταύτης ἀρετῆς ὁ Θεὸς τῷ ἐδώρησε πολλοὺς φίλους, οὓς ἡγάπα εὐλικρινῶς καὶ πρὸς οὓς ἐχαρίζετο λίαν φιλοφρόνως. Ὅσακις ἀπῆντα τινὰ κατ' ὁδόν, ὁ φίλος ἐλάμβανεν ἀνεξαίρετως τὸν βραχιόνά του, αὐτὸς δὲ μετ' ἡμικύκλιον περιστροφὴν ἤγετο κατ' ἀρέσκειαν. Σημειώσατε δὲ ὅτι δὲν ἦτο ἀνόητος, οὔτε μικρόνους οὔτε ἀμαθῆς. Ἐγνώριζε δύο ἢ τρεῖς συγχρόνους γλώσσας, ἦτο ἐγκρατὴς τῆς τε λατινικῆς καὶ ἑλληνικῆς καὶ ὅλων τῶν ἐν τοῖς γυμνασίοις παραδιδόμενων μαθημάτων, εἶχε γνώσεις τινὰς ἐμπορίου, βιομηχανίας, γεωργίας καὶ φιλολογίας, καλῶς δ' ἐπέκρινε νέον τι βιβλίον ὅτε δὲν ἤκούετο παρ' ἄλλου.

Ἄλλ' ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τῶν γυναικῶν ἰδίως ἡ ἀδυναμία τοῦ χαρακτῆρός του ἐφαίνετο καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν ἑκτασιν. Ἀπόλυτος δι' αὐτὸν ἀνάγκη ἦτο τὸ νὰ ἀγαπᾷ, καὶ ἂν τὴν πρῶταν, ἐν ᾗ ἔτι ἔτριβε τοὺς ὀφθαλμούς του, δὲν ἀνεκάλυπτεν εἰς τὸν ὀρίζοντα ἄκτινα τινὰ ἔρωτος, δύσθυμος ἡγείρετο ἐκ τῆς κλίνης καὶ ἀριστερὰ ἔβαινον τὰ κατ' αὐτόν. Ὅσακις μετέβαινεν εἰς συναυλίαν ἢ θέατρον ἀνεζήτει ἀρεστὸν πρόσωπον, εὐρὼν δὲ αὐτὸ ἤρατο ἄχρις ἐσπέρας. Καὶ ἂν μὲν εὕρισκε τοιοῦτο πρόσωπον, ἡ παρὰστάσις ἦτο κατ' αὐτὸν ὥραία, ἢ ἡ συναυλία θελκτικωτέρα, ἄλλως πάντες οἱ ἡθοποιοὶ ἀτελῶς ὑπεκρίνοντο, ἢ ἄδοντες παρήχουν. Ἡ καρδιά αὐτοῦ τοσοῦτον ἀπεστρέφετο τὸ κενόν, ὥστε καὶ ἐνώπιον μετρίου κάλλους ἔπραττε τὸ κατὰ δύναμιν, ἵνα τὸ εὖρῃ ἐντελές. Περιττόν νὰ ὑπομνήσω ὅτι ἡ γενικὴ αὕτη τρυφερότης δὲν ὑπεδείκνυνεν ἄσωτον ἄλλ' ἄθωον μᾶλλον. Ἠγάπα ὅλας τὰς γυναικὰς χωρὶς ποτὲ νὰ ἐκφράσῃ τὸν ἔρωτά του διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον ὅτι πρὸς οὐδεμίαν ποτὲ ἐτόλμησε νὰ ὁμιλήσῃ. Ἦτο ὅθεν ὁ ἀγνότατος καὶ ἡκιστα ἐπιφοβὸς τῶν ἐρωτολή-

πτων, Δόν Ἰωάννης ἐν τῷ εἶδει του, πρὶν ὅμως γνωρίσῃ τὴν Ἰουλίαν. Ἐρωτόληπτος ὢν συνέταττε τολμηρὰς προσφωνήσεις, αἵτινες τακτικώτατα ἔμενον ἐπὶ τῶν χειλέων του. Κατὰ μόνας ἤρᾶτο, πρὸς ἑαυτὸν ἀνεδείκνυε τὸ βάθος τοῦ αἰσθημάτων του καὶ μεθ' ἑαυτοῦ ἐκτενῶς συνδιελέγετο, αὐτὸς ὢν κατὰ τοὺς θελκτικούς ἐκείνους διαλόγους ὃ τε ἐρωτῶν καὶ ὁ ἀποκρινόμενος. Ἀνεύρισκε λόγους ἀρκούντως ἰσχυροὺς ἵνα καὶ τοὺς βράχους αὐτοὺς κινήσωσιν, ἀρκούντως διαπύρους ἵνα τήξωσιν τὸν πάγον, ἀλλ' οὐδεμία γυνὴ τῷ ὤφειλε χάριτας διὰ τὰς ἀνεκφράστους ταύτας ὁρμάς του, διότι καὶ ἐν τῷ ἔρωτι ἀπαίτεται θέλησις, μεγίστη δὲ ὑπάρχει διάστασις μεταξὺ ἐπιθυμίας καὶ θελήσεως, τῆς ἐπιθυμίας ἣτις ἡρέμα ἐπιπολάζει εἰς τὰ νέφη, καὶ τῆς θελήσεως, ἣτις ἐπὶ πετρῶν πεζοδρομεῖ· ἡ μὲν τὸ πᾶν προσδοκᾷ παρὰ τῆς τύχης, ἡ δὲ οὐδὲν ζητεῖ παρ' ἄλλου, καὶ ἡ μὲν θέλησις, ὄχθους καὶ λάκκους, κρημνοὺς καὶ ὄρη ὑπερπηδῶσα, βαίνει εὐθεῖα πρὸς τὸν προορισμὸν της, ἡ δὲ ἐπιθυμία ἐν τῇ θέσει αὐτῆς καθημένη διὰ τῆς μελωδικωτέρας αὐτῆς φωνῆς ἀναβοᾷ:

«Καμπαναριό μου πρόφθασε, ἔλα, γιατί πεθαίνω.

Καὶ ὅμως κατὰ μῆνα Αὐγούστου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, τέσσαρας μῆνας πρὶν ἢ δέσῃ τὰς χεῖρας τοῦ θείου του, ὁ Φραγκίσκος ἐτόλμησε νὰ ἐρασθῇ κατὰ πρόσωπον. Εἰς τὰ λουτρά τῆς Ἐμης ἀπήντησε νεάνιδα ὡς αὐτὸν σχεδὸν ἀγρίαν, ἥς ἡ ψυχρὰ δειλία τῷ ἐνέπνευσε θάρρος. Ἦτο αὕτη Παρισινή, ἰσχνὴ καὶ λεπτή, ὥχρᾶ ὡς ὁπώρα ἐν σκιᾷ ὠριμάσασα καὶ λευκότητος διαφανοῦς ὡς ὠραίου νηπίου, ὑπὸ τὴν ἐπιδερμίδα τοῦ ὁποίου ρεεῖ διαυγὲς κυανόχρουν αἷμα· συνῶδευε δὲ τὴν μητέρα της, ἣν παλαιὸν πάθημα (χρονικὴ λαρυγγίτις ἂν δὲν ἀπατῶμαι) κατεδίκαζεν εἰς τὰ λουτρά. Τόσον ἡ μήτηρ καθὼς καὶ ἡ θυγάτηρ ἐφαίνοντο ζήσασαι μακρὰν τοῦ κόσμου, διότι περιστρεφόν βλέμματα ἐκπλήξεως περὶ τὸ θορυβῶδες πλῆθος τῶν λουομένων. Ὁ Φραγκίσκος ἀπροσδοκῆτως εἰσαχθεὶς πρὸς αὐτὰς παρὰ τινος εἰς ἀνάρρωσιν εὐρισκομένου φίλου του, ὅστις μέσῳ Γερμανίας μετέβαινεν εἰς Ἰταλίαν, διαρκῶς τὰς ἐπεσκέπτετο ἐπὶ ἓνα μῆνα, ὢν ὁ μόνος σχεδὸν σύντροφός των. Πρὸς λεπτὰς ψυχὰς τὸ πλῆθος ἐπέχει τόπον μεγάλης ἐρήμου καὶ ὅσῳ περισσότερον θορυβοῦσιν οἱ περὶ αὐτὰς ἄνθρωποι, τόσῳ μᾶλλον αὐταὶ συστέλλονται ἐν ἑαυταῖς καὶ πρὸς ἑαυτὰς ὑποψιθυρίζουσιν. Ἡ Παρισινὴ νεᾶνις καὶ ἡ μήτηρ της ἀμέσως εἰσεχώρησαν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Φραγκίσκου καὶ ἠρέσκοντο εἰς αὐτήν, ὡς δὲ οἱ πρῶτοι εἰς Ἀμερικὴν ἀποδάντες ναυτίλοι καθ' ἑκάστην ἀνεύρισκον ἐν αὐτῇ νέους θησαυροὺς καὶ χαρμολύπῳς ἔβαινον ἐπὶ τοῦ παρθενικοῦ καὶ μυστηριώδους ἐκείνου ἐδάφους. Οὐδέποτε ἠρεύννησαν ἂν ἦτο πλούσιος ἢ πτωχός, ἤρκει αὐταῖς τὸ νὰ γνωρίζωσιν ὅτι ἦτο καλὸς καὶ οὐδὲν εὖρεμα ἠδύνατο νὰ ταῖς ᾖναι πολυτιμότερον τῆς χρυσῆς ἐκείνης καρδίας. Ὁ δὲ Φραγκίσκος ἐθέλγετο βλέπων τὴν εἰς ἑαυτὸν γενομένην μεταμόρφωσιν. Σὰς διηγῆθη τις ποτὲ πῶς ἔρχεται τὸ ἔαρ εἰς τοὺς κήπους τῆς Ῥωσσίας; Χθὲς ἔτι ἡ χιών

ἐκάλυπτε τὰ πάντα, σήμερον ἡλιακὴ ἀκτὶς τρέπει τὸν χεῖμῶνα εἰς φυγὴν. Τὴν μεσημβρίαν τὰ δένδρα ἀνθίζουσι, τὸ ἐσπέρας καλύπτονται ὑπὸ φύλλων, καὶ τὴν ἐπαύριον σχεδὸν καρποφοροῦσιν. Οὕτως ἦνθησε καὶ ἐκαρποφόρησε καὶ ὁ ἔρως τοῦ Φραγκίσκου. Ἡ ψυχρότης καὶ ἀμηχανία αὐτοῦ παρῆλθον, ὡς διαλύονται αἱ νιφάδες, ὁ δειλὸς καὶ μικρόψυχος παῖς ἠνδρώθη ἐντὸς ὀλίγων ἐβδομαδίων. Ἀγνοῶ τίς πρῶτος ἐπρόφερε τὴν λέξιν ἀγάμον, ἀλλὰ τί πρὸς τοῦτο; ὑπονοεῖται πάντοτε ὁσάκις δύο ἀγναὶ καρδίαι συνομιλοῦσιν ἐρωτικῶς.

Ὁ Φραγκίσκος ἦτο ἐνῆλιξ καὶ κύριος ἑαυτοῦ, ἀλλ' ἐκείνη, ἣν ἡγάπα, ἐξηρτᾶτο ἀπὸ πατρός, οὐτινος ἢ συναίνεσις ἦτο ἀναγκαία, καὶ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἡ δειλία τοῦ ἀτυχοῦς νέου πάλιν ὑπερίσχυεν. Εἰς μάτην ἡ Κλάρα τῷ ἔλεγε «γράφε θαρραλέως, ὁ πατήρ μου εἶναι προειδοποιημένος, καὶ δι' ἐπιστοφῆς τοῦ ταχυδρομείου θὰ ἔχῃς τὴν συγκατάθεσίν του». Ἐκατοντάκις ἔγραψε καὶ μετέγραψε τὴν ἐπιστολήν, ἀλλὰ τῷ ἔλειπε τὸ θάρρος νὰ τὴν ἀποστείλῃ, καὶ ὅμως τὸ ἔργον ἦτο λίαν εὐκολόν, καὶ ὁ σκοτεινότερος νοῦς ἠδύνατο νὰ τὸ ἐκτελέσῃ ἐν θριάμβῳ. Ὁ Φραγκίσκος ἐγνώριζε τὸ ὄνομα, τὴν θέσιν, τὴν περιουσίαν καὶ αὐτὴν ἔτι τὴν καλὴν διάθεσιν τοῦ μέλλοντος αὐτοῦ πενθεροῦ, διότι ἦτο ἤδη μεμνημένος τοῦ μυστηρίου τῆς οἰκογενείας καὶ ἦτο σχεδὸν εἰπεῖν μέλος αὐτῆς. Τί τῷ ὑπελείπετο νὰ πράξῃ; Νὰ ὑποδείξῃ ἐν ὀλίγοις τίς ἦτο καὶ τίς ἡ περιουσία του· ἡ ἀπάντησις δὲν ἦτο ἀμφίβολος. Ἀλλ' ἐπὶ τόσον καιρὸν ἀμφοταλαντεύετο, ὥστε μετὰ ἓνα μῆνα ἡ Κλάρα καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆς ἐξ ἀνάγκης τὸν ὑπωπτεύθησαν. Νομίζω ὅτι αὐταὶ ἤθελον τῷ δώσει ἔτι δεκαπενθήμερον προθεσμίαν, ἀλλ' ἡ πατρικὴ φρόνησις δὲν ταῖς τὸ ἐπέτρεψεν. Ἀφ' οὗ ἡ Κλάρα ἦτο ἐρωτευμένη, ὁ δὲ ἐραστὴς αὐτῆς δὲν ἀπεφάσιζε νὰ δηλώσῃ ἐπισήμως τὰς προθέσεις του, ἄνευ ἀναβολῆς ἐπρεπεν ἀφεύκτως ἡ νεᾶνις νὰ τεθῇ ἐν τόπῳ ἀσφαλεῖ, ἐν Παρισίοις. Τότε ἴσως ὁ Φραγκίσκος Ὡμῶ, ὅστις ἐγνώριζε τὴν διεύθυνσιν της, ἤθελεν ἀποφασίσῃ νὰ ἔλθῃ ἵνα τὴν ζητήσῃ εἰς γάμον.

Πρωῖαν τινὰ ἐν ᾧ ὁ Φραγκίσκος μετέβαινεν ἵνα συνοδεύσῃ τὰς κυρίας ταύτας εἰς περίπατον, αἶφνης τῷ ἀνηγγέλθη ὑπὸ τοῦ οἰκοδεσπότου ὅτι ἀνεχώρησαν διὰ Παρισίους, καὶ ὅτι τὰ ὑπ' αὐτῶν κατεχόμενα δωμάτια ἐνφοκοῦντο ἤδη ὑπ' ἀγγλικῆς τινος οἰκογενείας. Τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο ἐπελθὼν ὀλως ἀπροσδοκῆτως εἰς ἀδύνατον νοῦν ἐκλόνησεν αὐτόν, καὶ ὁ Φραγκίσκος φρενιτικὸς ἐξῆλθεν ἐκ τῆς οἰκίας ζητῶν τὴν Κλάραν παντοῦ ὅπου συνήθως συνῶδευεν αὐτήν. Ἐπανῆλθεν εἰς τὰ ἱδία σφοδρὰν ἔχων κεφαλαλγίαν, ἥς Κύριος οἶδε τίνι τρόπῳ ἐπεμελήθη! Ἐτέθη ὑπὸ θεραπείαν, εἰς θερμολουσίας καὶ σφοδροὺς συναπισμούς ὑποβληθεὶς, ἐκδικῶν οὕτως ἐπὶ τοῦ σώματος του τὰ ψυχικὰ αὐτοῦ πάθη. Ἀμα θεωρήσας ἑαυτὸν ἀναλαβόντα ἐπανῆλθεν εἰς Γαλλίαν, ἀπόφασιν ἔχων νὰ ζητήσῃ τὴν χεῖρα τῆς Κλάρας πρὶν ἔτι ἀλλάξῃ τὰ ἐνδύματά του. Πράγματι δρομαίως ἐπανερχεται εἰς Παρισίους, πηδᾷ ἐκ τῆς σιδηροδρομικῆς ἀμάξης, λησμονήσας τὴν ἀποσκευὴν του, ἐπι-

θὰς δ' ἐφ' ἀμάξης, φωνάζει τῷ ἀμαξηλάτῃ «Εἰς τὸν οἶκόν της καὶ ἔσο ταχύς».

— Πού, κύριε;

— Εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὁδόν λησμονῶ!

Εἶχε λησμονήσῃ τὸ ὄνομα καὶ τὴν διεύθυνσιν ἐκείνης, ἣν ἠγάπα!

Ἄς ὑπάγω εἰς τὴν οἰκίαν μου, ἐσκέφθη, καὶ θὰ ἐνθυμηθῶ, ἐνεχείρισε δὲ τὸ ἐπισκεπτήριόν του τῷ ἀμαξηλάτῃ, ὅστις τὸν ἔφερεν εἰς τὸν οἶκόν του.

Ὁ θυρωρὸς του ἦτο γέρων, ἄπαις, ὀνόματι Ἑμμανουήλ. Ὁ Φραγκίσκος ἅμα ἰδὼν αὐτὸν τὸν ἐχαιρέτισε μετὰ σεβασμοῦ καὶ τῷ εἶπε· «κύριε, ἔχετε θυγατέρα, τὴν δεσποινίδα Κλάραν Ἑμμανουήλ. Διενεούμην νὰ σὰς γράψω ἵνα ζητήσω τὴν χεῖρά της, ἀλλ' ἐσκέφθη ὅτι ἦτο ὀρθότερον νὰ προβῶ εἰς τὸ διαῆμα τοῦτο αὐτοπροσώπως».

Ἐνόησαν ἀμέσως ὅτι ἦτο παράφρων καὶ ἔσπευσαν εἰς ζήτησιν τοῦ θεοῦ του Μορλότ εἰς τὸ προάστειον τοῦ Ἀγίου Ἀντωνίου. Ὁ θεὸς Μορλότ ἦτο ὁ ἐντιμότερος τῶν ἐν τῇ ὁδῷ Σιαρόν, μιᾶς τῶν ἐπιμηκεστέρων ἐν Παρισίοις λεωφόρων, καὶ κατεσκευάζεν ἀρχαῖα ἐπιπλά μετὰ κοινῆς μὲν δεξιότητος ἀλλ' ἐκτάκτου εὐσυνειδησίας. Δὲν ἦτο αὐτὸς ἱκανὸς νὰ πωλήσῃ ἀντὶ ἐβένου μαυρισμένον ξύλον ἀπίου ἢ νὰ παραστήσῃ ὡς μεσαιωνικὸν ἐπιπλὸν νάρθηκα τῆς κατασκευῆς του. Καὶ ὁ μὲν κατεῖχεν, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, τὴν τέχνην τοῦ νὰ χαράττῃ νέον ξύλον καὶ νὰ μιμῆται σκωληκόβρωτα κεντήματα, ὧν οἱ σκώληκες ἦσαν ἀθῶοι, ἀλλ' ὡς ἀρχὴν καὶ δόγμα εἶχε τὸ μηδένα ἀδικεῖν. Ἐκ μετριότητος σχεδὸν παραλόγου εἰς χειροτεχνήματα τῆς πολυτελείας, περιώριζε τὰ κέρδη του εἰς πέντε τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τῶν ἐξόδων του, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐκτήσατο περισσοτέρων ὑπόληψιν ἢ χρήματα. Ὅσας κατέστρωνε τιμολόγιον, ἔκαμε τὴν ἄθροισιν τρεῖς, φοβούμενος μὴ ἀπατηθῇ πρὸς ὄφελός του.

Μετὰ τριακονταετῇ ἐργασίαν δὲν ἦτο πλουσιώτερος ἢ ὅτε ἀπεφοίτησε, διότι κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο μόνον τὰ πρὸς τὸ ζῆν εἶχε πορισθῇ ὡς ὁ ἔσχατος τῶν μισθωτῶν του καὶ ἡρώτα ἑαυτὸν οὐχὶ ἄνευ μικρᾶς τινοῦ ζηλοτυπίας, τίνι τρόπῳ ὁ κύριος Θωμᾶς κατῴρῃσε νὰ ἐπισωρεύσῃ ταιαύτην περιουσίαν. Ἄν ὁ γαμβρὸς του ὁπωσοῦν τὸν περιεφρόνει διὰ τῆς συνήθους τοῖς ταχυπλούτοις ἀλαζονείας, αὐτὸς τὸν περιεφρόνει ἐτι περισσότερον διὰ τῆς ὑπεροψίας ἀνθρώπου μὴ θελήσαντος νὰ πλουτήσῃ. Ἐν τῇ μετριότητι αὐτοῦ ἐνεδύετο ἄριστα καὶ μετὰ κομψασμοῦ κοινοῦ ἀνθρώπου ἐπανελάμβανε· «τοῦλάχιστον ἔχω τὴν ἱκανοποίησιν ὅτι οὐδένα ἠδίκησα».

Δὲν εἶμαι ὁ πρῶτος ὅστις ἀπεφάνθη ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι παράδοξον ζῶον. Ὁ ἄριστος οὗτος Μορλότ, οὐτινος λεπτολόγος τιμότης ἔδιδεν ἀφορμὴν τέρψεως εἰς ὅλον τὸ προάστιον, ὅτε τῷ ἀνηγγέλθη ἡ ἀσθένεια τοῦ ἀνεψιοῦ του ἡσθάνθη ἐνδομύχως εὐχαριστὸν τινα γαργαλισμόν. Ἦουσε παραινετικὴν τινα φωνὴν ὑποψιθυρίζουσαν αὐτῷ· «ἄφ' οὗ ὁ Φραγκίσκος εἶναι φρενοβλαβὴς, σὺ καθίστασαι κηδεμών του». «Ναί, ἀλλὰ

δὲν θὰ γίνωμεν πλουσιώτεροι», ἀπεκρίνετο ἡ εὐθύτης αὐτοῦ.

«Πῶς, ὑπελάμβανε ἡ ὑπόκρυφος φωνή, ἡ διατήρησις φρενοβλαβοῦς οὐδέποτε ἀνῆλθεν εἰς τριάκοντα χιλιάδας φράγκων κατ' ἔτος, πρὸς τοὺτοις θὰ καταβάλωμεν κόπους, θὰ παραμελήσωμεν τὰς ὑποθέσεις μας, ἀξιούμεθα ὅθεν ἀμοιβῆς τινος, οὐδένα ἀδικούντες.»

Ἀλλὰ, παρετήρησεν ἡ ἀφιλοκέρδεια, πρὸς στυγερεῖς ὀφείλομεν νὰ προσφέρωμεν τὰς ἐκδουλεύσεις ἡμῶν δωρεάν.»

«Τῷόντι, ἐψιθύριζεν ἡ φωνή, διατί λοιπὸν οἱ συγγενεῖς οὐδὲν ἐπραζαν ὑπὲρ ἡμῶν; Ἐλάβομεν στιγμὰς στενοχωρίας, δυσχερεῖς πτώσεις ὀφειλῶν, ἀλλ' οὔτε ὁ ἀνεψιὸς Φραγκίσκος οὔτε ποτὲ ὁ μακαρίτης πατὴρ του ἐσκέφθη περὶ ἐμοῦ.»

Ἀἱ! ἀνέκραξεν ἡ ἀγαθότης, ἃς ἐλπίζωμεν ὅτι τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι σοβαρόν, ὅτι οἱ φόβοι ἡμῶν εἶναι ἀνυπόστατοι καὶ ὅτι ἐντὸς δύο ἡμερῶν ὁ Φραγκίσκος ἀναλαμβάνει ἐντελῶς.»

Ἀλλὰ πιθανὸν ἐπίσης, ἀπήντησεν ἡ ἐπίμονος φωνή, ἡ ἀσθένεια νὰ καταβάλῃ τὸν πάσχοντα, καὶ τότε ἡμεῖς κληρονομοῦμεν, μηδένα ἀδικούντες. Εἰργάσθημεν ἐπὶ τριακονταετίαν χάριν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, καὶ τίς οἶδε μὴ ζαλισμένη κεφαλὴ μᾶς φέρῃ τὴν τύχην.»

Ὁ καλὸς οὗτος ἄνθρωπος ἔφραζε μὲν τὰ ὥτά του, ἀλλ' ἦσαν τόσοι μεγάλα, εὐρύχωρα καὶ ἐν εἴδει κογχῶν κομψῶς κεκοιλασμένα, ὥστε παρὰ τὴν θέλησίν του ἡ μικρὰ πλὴν λεπτή καὶ ἐπίμονος φωνὴ εἰσέδυνε εἰς αὐτά. Τὸν ἐν τῇ ὁδῷ Σιαρόν οἶκόν του ὁ θεὸς ἐνεπιστεύθη εἰς τὰς φροντίδας τοῦ ἐπιστάτου του, αὐτὸς δὲ ὡς χειμᾶδιον αὐτοῦ ὥρισε τὴν ὥραιαν τοῦ ἀνεψιοῦ οἰκίαν. Κατεκλίθη ἐπὶ καλῆς κλίνης καὶ εὐηρεστήθη, παρεκάθισεν εἰς ἀρίστην τράπεζαν, καὶ οἱ κατὰ τὴν κοιλίαν πόνοι, ὑφ' ὧν πρὸ χρόνων ἔπασχεν, ὡς ἐξ μαγείας ἐξέλιπον. Πρὸς δὲ ὑπηρετεῖτο, ἐκτενίζετο καὶ ἐξυρίζετο ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ καὶ ταχέως συνείθισεν εἰς τὴν νέαν ταύτην δίαιταν. Ὀλίγον δὲ κατ' ὀλίγον παρεμυθεῖτο διὰ τὴν ἀσθένειαν τοῦ ἀνεψιοῦ του καὶ προσωκιοῦτο πρὸς τὴν ιδέαν ὅτι ὁ Φραγκίσκος οὐδέποτε ἠθελεν ἀναλάβῃ καὶ μόνον πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς συνειδήσεώς του ἐπανελάμβανε ἐκ διαλειμμάτων «οὐδένα ἀδικῶ».

Μετὰ παρέλευσιν τριῶν μηνῶν ἐνόμιζεν ἤδη ὅτι ἦτο ἐν τῇ οἰκίᾳ του καὶ ἐδυσφόρει ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ φρενοβλαβοῦς. Ἡ ἀδιάλειπτος παραλήρησις τοῦ Φραγκίσκου καὶ ἡ μανία του νὰ ζητῇ τὴν Κλάραν εἰς γάμον τῷ ἐφάνησαν μάλιστα ἀφόρητος καὶ ἀπεφάσισε ν' ἀπαλλάξῃ τὸν οἶκόν του τοῦ κακοῦ τούτου καὶ νὰ παραδώσῃ τὸν ἀσθενῆ εἰς τὸ φρενοκομεῖον τοῦ Ὁδρέ. Ἐπὶ τέλους, ἐσκέπτετο, ὁ ἀνεψιὸς μου θὰ ἔχῃ καλλιτέραν περίθαλψιν, καὶ ἐγὼ θὰ ἦμαι ἡσυχώτερος, ἅπαξ δὲ ἀναγνωρισθέντος ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης, ὅτι πρὸς φρενοβλαβεῖς ἡ μετατόπισις εἶναι ὠφέλιμος διάχυσις, οὐδὲν πράττω ἢ τὸ καθήκόν μου. Ταῦτα διελογίζετο ὁ θεὸς ὅτε ἀπεκοιμήθη, καὶ ὁπότε ὁ Φραγκίσκος συνέλαβε τὴν ιδέαν τοῦ νὰ τῷ δέσῃ τὰς χεῖρας. Πόσον δὲ διάφορος ἦτο ἡ ἐξέγερσίς του. (Ἀκολουθεῖ)